

HVAD ER VERDENS BEDSTE PÆDAGOG GOD TIL?

Af Mikael Witte

Anders er en lattermild dreng på 2 år. Han går i vuggestue og er der dagligt i mange timer. Efter frokost skal alle børn ud og sove. Men inden det skal Anders 'ud i køkkenet'. Det skyldes hverken at han skal have mere at spise eller drikke, men at han skal ud og sige godnat til køkkenlederen. Denne køkkenrunde er hans faste ritual, og pædagogen giver sig tid til den hver dag.

Verdens bedste pædagog er god til at respektere hvert barn som et individ. God til at tage udgangspunkt i børns forskellighed.

For hundrede år siden drejede børnesagen sig om at skaffe tørt tøj og undgå tørre tæsk. I dag handler børnesagen om at anerkende børnene.

Da de fleste børn fra 1 til 6 år opholder sig i en institution i de fleste af deres vågentimer er det afgørende at pædagogerne er verdens bedste. Både for samfundets og for børnenes skyld. Derfor diskuteres målsætning og læreplaner, og Regeringen lover en børnepolitik. Det er her fremtiden fastlægges.

Verdens bedste pædagog bestræber sig på at etablere et godt samarbejde med forældrene. Samarbejdet bygger på gensidighed, tryghed og åbenhed. Det er fundamentalt at forældre har tillid til de ansatte der tager vare på deres elskede barn.

Institutioner forventer at forældre er åbne når der er 'knas' på hjemmefronten så de ansatte bedre kan forstå barnets opførsel. Tilsvarende er verdens bedste pædagog åben - også når hverdagen i institutionen ikke lever op til idealerne. For verdens bedste pædagog ved at institution og familie hænger nøje sammen.

Vuggestuen er ikke bare en offentlig pasningsordning, en serviceydelse lige som et autoværksted. Verdens bedste vuggestue udvikles gennem samarbejdet med forældre. Forældre betaler ikke blot for en vuggestueplads. I det øjeblik de får plads i vuggestuen forpligter de sig også i forhold til den.

Når barnet afleveres om morgenen oplever det at her er det hjerteligt velkomment, her venter sjov og glæde, så her har det lyst til at være. Barnet oplever også at det er vigtigt at det er her: 'Jeg bliver set så jeg er betydningsfuld,' strømmer gennem barnet. Og så kan forældrene med god samvittighed aflevere deres børn.

Men også verdens bedste pædagog oplever børn der er kede af at deres forældre forlader dem. Afleveringen er børnene nødt til at lære at acceptere. Og forældre og ansatte må lære at rumme at barnet kan blive ked af at blive afleveret.

Når et barn græder har det som regel en grund til at græde. Den følelse respekterer verdens bedste pædagog, men er også forberedt, så når der er vinket farvel foreslås en konkret aktivitet som appellerer til barnet.

Børn er kompetente til at udtrykke deres følelser - det er en påstand der følger af at børn er mennesker. Og verdens bedste pædagog er god til at leve sig ind i barnets følelser i situationen og til at udtrykke medfølelse.

Intet barn græder for at genere nogen. Det nægter ikke at spise for at drille. Når småbarnet oplever at det bliver hørt og forstået så udvikler det sin selvfølelse. Samtalen har fået to parter, der er etableret en sam-tale.

Selvfølelsen er følelsen af ens egne følelser og den rummer oplevelsen af hvem man er. Derfor er respekten så basal.

Dette er naturligvis ikke ensbetydende med at alt det barnet ønsker eller ikke ønsker bliver imødekommet. For selv om barnet ikke har lyst til at drikke, så kan verdens bedste pædagog vide at barnet har behov for noget at drikke, har behov for en ekstra trøje eller for at sove.

Verdens bedste pædagog ved at hvis voksne ikke har tid, ikke er nærværende eller ikke vil respektere barnets personlige sprog, så krænkes dets integritet og derved nedbrydes dets selvfølelse og istedet vokser barnets selvhad. Sker det hyppigt, så opgiver barnet efterhånden en del af sig.

Verdens bedste pædagog er barnets guide i mange timer og giver det en hånd når det er nødvendigt. En hånd til at det selv kan udvikle sig. For det vigtigste er

Fejl! Ukendt argument for paramet

at hjælpe barnet til at lære sine muligheder så det kan udvikle sig selv - tage sit tøj på, løse konflikter samt blive del af fællesskaber blandt meget andet.

Børn fødes nysgerrige. Først retter de nysgerrigheden mod fars og mors ansigt - og følelser. Senere kan resten af verden følge efter.

Nysgerrighed er med til at selvstændiggøre barnet. Derfor viser verdens bedste pædagog barnet at verden er større end den bærende arm, ja større end uldtæppet, stuen og institutionen. Efterhånden bliver barnet mere selvstændigt og vil stadig mere selv.

Igen og igen forsøger det at følge sin nysgerrighed - men da det endnu ikke er i stand til at gøre alt som det vil, bliver det også tit frustreret. Det får dog ikke det nysgerrige barn til at resignere. Og trods barnets frustrationer støtter verdens bedste pædagog det i dets nysgerrighed.

Barnet vil selv. Hvis de voksne fortsætter med at bære barnet, at made det eller øse maden op, at klæde det på som var det en påklædningsdukke etc. - så protesterer barnet. Og verdens bedste pædagog lytter og forstår.

Barnets nysgerrig og gåpåmod udnyttes og bliver til dets samarbejdsvilje. Verdens bedste pædagog skal ikke 'passe' børn men engageret bistå børn med at viderudvikle sig.

Af nysgerrigheden fødes koncentrationsevnen. Nysgerrighed er en forudsætning for koncentration, men den er også dens modsætning. Mens nysgerrighed bygger på åbenhed for indtryk, så bygger koncentration på fravalg samt på systematisering. Barnets evne til koncentration kommer ikke af sig selv. Verdens bedste pædagog er god til at være nærværende, så barnets opmærksomhed kan fanges af en ting ad gangen.

Koncentration kan man ikke lære ved bare at sidde stille og koncentrere sig. Evnen til at koncentrere sig kommer lige som evnen til at cykle: gennem træning så længe barnet synes det er skægt.

Og at lære at koncentrere sig foregår ikke kun i hjernen. Børns selvopfattelse tager udgangspunkt i deres kroppe. At udføre bevægelser med koncentration rettet mod bevægelsen, det medfører at barnet bearbejder sine sanseindtryk, dvs. lærer at koncentrere sig.

Den motoriske læring er altså ikke kun et spørgsmål om at styrke arme og ben, men i høj grad også udtryk for en mental proces hvor problemløsning bliver det centrale. Derfor lader verdens bedste pædagog børnene lege udenfor så tit som muligt. Der er helt anderledes udfordringer end i de industristøvsugervenerlige institutioner.

De fleste børn mister lysten til at udvikle nysgerrighed og koncentrationsevne når de for tit mødes af et NEJ, NEJ, NEJ!!

Derfor ser verdens bedste pædagog barnet, lytter til det, støtter dets initiativer, opmuntrer dets nysgerrighed, følger hvordan det koncentrerer sig og tager mod dets tilbud om samarbejde om at udvikle sig. Derved når barnet ind i udviklingens gode spiral. Sådan bliver barnets udvikling en sjov barndom.

Verdens bedste pædagog slipper anerkendelsen løs: Anerkender det kompetente barn, så det får lyst til at prøve endnu mere og opleve: 'Jeg er!' Sådan vokser vore elskede børns selvfølelse. Derfor er verdens bedste pædagoger så vigtige.

Barnets personlighed grundlægges i dets første år. Det er der basis lægges, der barnets selvfølelse og selvværd udvikles.

Næsten som en kliche gentages at børn er Danmarks vigtigste råstof. Men den er jo rigtig! Intet sted ser vi så hurtig en udvikling som når vi følger det lille barn på nært hold. Her er tale om menneskelig udvikling med vækstrater der overgår IT, og nanoteknologi. Og udviklingen fortsætter når barnet vokser.

Da alle forlanger øget vækst synes jeg det er på høje tide at vi retter opmærksomheden mod det område hvor vi har den største vækstmulighed. Sammen kan vi glæde os over den kommende generations øgede fleksibilitet og samarbejdsvilje og -kunnen. Vi kan også glæde os over besparelserne på hospitalsudgifterne, fordi den næste generation vil kunne udvikles mentalt og det vil også øge dens fysiske sundhed.

Fejl! Ukendt argument for paramet

Når vi gennem flere år har lyttet til økonomers og finansministres jammer over den jobløse vækst, så er der kun et svar: Ansæt mange flere af verdens bedste pædagoger. Det vil øge væksten og give besparelser på de gråtriste hospitalsudgifter.

Vi hører at menneskerettighederne skal sikres i hele verden. Disse menneskerettigheder gælder også for børn, og derfor er det så vigtigt at vi anerkender og lytter til børn. At vi respekterer dem i deres forskellighed. Det er verdens bedste pædagoger gode til og derfor skal vi uddanne og ansætte mange flere af dem. Først og fremmest for børnenes skyld, men også for for egen.

Mikael Wittes seneste bog VERDENS BEDSTE VUGGETUE er udkommet på Forlaget Frydenlund (se www.frydenlund.dk)